

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

obs "Apollo 11"

Plaats : De Meern
BRIN nummer : 10DL|C1
Onderzoeksnummer : 293049
Datum onderzoek : 15 mei 2017
Datum vaststelling : 29 juni 2017

SAMENVATTING

Openbare basisschool "Apollo 11" heeft een aanvraag ingediend voor het traject Excellente Scholen 2017. Om in aanmerking te komen voor deelname aan dit traject dient eerst onderzocht te worden of de school in aanmerking komt voor de waardering Goed. Om deze reden hebben wij dit kwaliteitsonderzoek uitgevoerd.

Wat gaat goed?

Openbare basisschool Apollo 11 komt in aanmerking voor de waardering Goed. Apollo 11 is een ambitieuze en innovatieve school waar het leren in brede zin en de persoonsontwikkeling van de leerlingen centraal staan. De school heeft goed zicht op de ontwikkeling van haar leerlingen en stemt de lessen hierop af. Het pedagogisch klimaat is prettig en ondersteunend. De school werkt voortdurend aan verdere kwaliteitsverbetering van het onderwijs. De kracht van het team is de doelgerichte samenwerking waardoor ieders kwaliteiten ten volle benut worden.

Wat kan beter?

De kwaliteit van de instructie kan verder verbeteren wanneer de inhoud beter afgestemd wordt op de onderwijsbehoeften van groepen leerlingen en wanneer vakdidactische principes beter geïntegreerd worden. De school heeft een vertrouwenspersoon voor de leerlingen, maar zij weten niet wie dit is. De school mag zich ook verantwoorden over resultaten en vaardigheden van de leerlingen in andere vakgebieden dan die zijn opgenomen in de eindtoets, inclusief hun sociale vaardigheden.

Wat moet beter?

In dit onderzoek hebben we geen onderdelen gezien die vanuit wettelijke vereisten vragen om directe verbetering.

1 INLEIDING

Wat voor onderzoek heeft de inspectie gedaan?

Het is een voorwaarde voor excellentie dat een school algemeen goed onderwijs biedt. Voordat een school toegelaten wordt tot het traject Excellente Scholen onderzoeken wij daarom de onderwijskwaliteit aan de hand van het Onderzoekskader 2017. Een aangemelde school krijgt een onderzoek naar Goed wanneer er een objectieve zelfevaluatie beschikbaar is en wanneer de school aan bepaalde criteria voldoet. Deze criteria kunt u vinden op de website www.excellentescholen.nl.

Voor meer informatie over het nieuwe toezicht en de opzet van de vernieuwde kwaliteitsonderzoeken en het nieuwe onderzoekskader, zie de website van de inspectie www.onderwijsinspectie.nl.

Werkwijze

Op 15 mei hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse;
- een presentatie door de school;
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: directie, intern begeleider, leraren, ouders en leerlingen;
- observaties van de onderwijspraktijk in een aantal groepen; deze observaties hebben wij samen met observanten van de school uitgevoerd.

Op 16 mei hebben we een feedbackgesprek gevoerd met het bestuur, de schoolleiding, de intern begeleider en de leraren van de school. In dit gesprek zijn de bevindingen en oordelen van de inspectie besproken en heeft de school aangegeven wat zij gaat doen met deze bevindingen.

Naast de beoordeelde standaarden hebben wij enkele aanvullende wettelijke aspecten beoordeeld. Wanneer niet voldaan is aan één of meer van deze artikelen, geven wij dat aan in paragraaf 3.6.

Leeswijzer

Hierna volgt eerst de conclusie van het onderzoek op obs "Apollo 11". Hoofdstuk 3 geeft per kwaliteitsgebied de resultaten van het onderzoek. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en de rapportage opgenomen.

Conclusie

De kwaliteit van het onderwijs op obs "Apollo 11" is goed. Het aanbod is breed, inspirerend en innovatief. De leraren hebben goed zicht op de ontwikkeling van hun leerlingen en gebruiken deze kennis om hun lessen af te stemmen op de onderwijsbehoeften van groepen leerlingen. De instructie is duidelijk en doelgericht en de leerlingen krijgen les in een prettig pedagogisch klimaat. De resultaten zijn op orde.

Waarden die de school belangrijk vindt, zoals doelgerichtheid, samenwerken en leren van elkaar, zijn overal terug te zien en gelden voor leraren en leerlingen. De zogenoemde bordsessie, van waaruit korte termijn doelen worden bepaald, is een methodiek die gebruikt wordt in het team (kwaliteitszorg), de bouw (leerlingenzorg) en in de klas (bepalen van doelen voor leerlingen). Zowel in de klas als binnen en buiten de school zijn de leraren en leerlingen gericht op samenwerken en leren van elkaar.

De school heeft goed zicht op de eigen kwaliteit en werkt constant aan kwaliteitsverbetering. Zaken die het team hierbij onder andere nog verder kan verbeteren, zijn de kwaliteit van de instructie, de informatievoorziening naar de ouders en de verantwoording over resultaten en vaardigheden van de leerlingen in andere vakgebieden dan die zijn opgenomen in de eindtoets, inclusief de sociale vaardigheden.

3 RESULTATEN ONDERZOEK OBS "APOLLO 11"

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de oordelen en resultaten van het onderzoek bij obs "Apollo 11".

3.1 **Onderwijsproces**

Het aanbod is breed en innovatief

Op Apollo 11 staat het leren en de ontwikkeling van de leerlingen in brede zin centraal. Niet alleen het opdoen van kennis is in het onderwijs belangrijk maar ook het ontwikkelen van vaardigheden, zoals verantwoordelijkheid nemen, zelfstandigheid, samenwerken en creatief denken. De school verzorgt dan ook een innovatief, breed en inspirerend aanbod voor de leerlingen. De school zit in een veranderproces van projectmatig onderwijs naar thematisch onderwijs, waarin verschillende vakgebieden geïntegreerd worden. De school sluit aan bij de belevingswereld van de leerlingen door de wereld van buiten naar binnen te halen en met de leerlingen naar buiten te gaan om hun kennis te testen en vaardigheden te oefenen. De school heeft een uitgebreid aanbod voor meer-en hoogbegaafde leerlingen. Ook biedt de school Engels aan vanaf groep 1. Daarnaast neemt het ontwikkelen van sociale vaardigheden en actief burgerschap een belangrijke plaats in. In dat verband krijgen alle leerlingen zogenoemde thematische theaterlessen (drama, toneel, zang en dans). De school is leerlijnen aan het uitwerken voor groep 1 tot en met groep 8, gekoppeld aan de kerndoelen. Het is belangrijk dat de school hierin ook de referentieniveaus verwerkt.

De leraren hebben goed zicht op de ontwikkeling van hun leerlingen

De leraren volgen de ontwikkeling van jonge leerlingen door uitgebreide observatielijsten in te vullen en door hen te toetsen. De ontwikkeling van de oudere leerlingen volgen zij secuur door toetsen af te nemen, hen te observeren en met hen in gesprek te gaan. Deze signaleringsgegevens gebruiken de leraren om hun leerlingen in te delen op het juiste instructie- en verwerkingsniveau in hun digitale 'klasseplan'. Op basis van deze indeling krijgen de leerlingen ook weer een afgestemde digitale weektaak. Bij rekenen toetsen de leraren alle leerlingen voor, om de instructie en de verwerking beter af te kunnen stemmen op wat de leerling nodig heeft. Binnen dit systeem van afgestemde instructies hebben de leerlingen een belangrijke eigen verantwoordelijkheid. Zij kunnen, waar mogelijk, eigen keuzes maken over de deelname aan de instructie en de planning van hun werk.

Door middel van zogenoemde 'bordsessies leerlingenzorg' bespreken de leraren iedere week één van de groepen. De groepsleerleraar bereidt deze sessie voor en de

andere leraren denken mee en geven feedback. Niet alleen hebben de leraren hierdoor een goed zicht op de ontwikkeling van hun groep leerlingen, ook delen zij de verantwoordelijkheid voor elkaars leerlingen en leren zij van elkaar. Wel zien wij een klein risico wat betreft het zicht van de leraren op de ontwikkeling van de individuele leerlingen. Ten eerste is de borging van de procedures niet helemaal sluitend. Naast de bordsessies vinden er ook individuele leerlingbesprekingen plaats. Bij deze besprekingen gaat het om leerlingen van wie de ontwikkeling tegenvalt of stagneert. Ondanks verschillende goede voorbeelden die wij zagen, zijn er ook groepen waar de afspraken wat betreft het opstellen van hulplannen voor leerlingen die extra hulp en begeleiding nodig hebben, niet (volledig) of te laat worden nagekomen. Hierdoor lijkt het er op dat sommige leerlingen te laat gesignaleerd worden of dat de analyse van de hulpvraag niet volledig is. Ten tweede is de organisatie van de extra hulp aan leerlingen die dit nodig hebben, niet sluitend. Door tijdgebrek kan geplande hulp niet altijd plaatsvinden.

Bij de uitleg staan doelgerichtheid en eigen verantwoordelijkheid centraal, inhoudelijk zijn er verbeteringen mogelijk

De uitleg die de leraren geven is helder en doelgericht. De leraren houden wekelijkse bordsessies met hun leerlingen en stellen hierbij bepaalde leerdoelen voor de leerlingen. De leerlingen denken mee over de manier waarop zij dit doel kunnen behalen en dit leggen zij met elkaar vast. Aan het eind van de week evalueren zij of het doel behaald is. Niet alleen bij de bordsessies staat de eigen verantwoordelijkheid van de leerlingen centraal. Ook bij het plannen van hun werk en de vrijheid die zij krijgen om al dan niet aan de instructie deel te nemen (zoals onder zicht op ontwikkeling al beschreven) is de eigen verantwoordelijkheid een belangrijk thema. Alle groepen zijn combinatiegroepen van twee leerjaren en de leraren slagen er in om de leerlingen afgestemde instructies te bieden door een goede onderlinge samenwerking en uitstekend klassenmanagement.

De school kan zich verder ontwikkelen door bij de basisvakken alert te blijven op een goede inhoudelijke afstemming van de instructie op de onderwijsbehoeften van groepen leerlingen. Ook mag het team letten op het continu bijhouden van vakdidactische uitgangspunten.

De ondersteuning is voldoende

De school biedt extra aanbod, ondersteuning en begeleiding aan leerlingen die structureel een ander onderwijsaanbod nodig hebben dan de leeftijdsgroep. In het team is de nodige specialistische kennis aanwezig over taal- en rekenproblemen en gedragsproblematieken. De school kan zich verder ontwikkelen door in het ondersteuningsplan duidelijk aan te geven wat zij kan

bieden (en wat niet). Daarnaast zou de school de lijn van de eigen verantwoordelijkheid van de leerlingen waar mogelijk ook kunnen doortrekken naar de extra ondersteuning door leerlingen te laten meedenken over de doelen en de manier van uitvoering van het traject.

De school werkt goed samen met onderwijs- en ketenpartners

Op Apollo 11 is het team niet alleen intern gericht op samenwerking, maar ook extern. Zo vindt er afstemming plaats met de voorschoolse educatie en kinderopvang en is er een warme overdracht van leerlingen vanuit de peuterspeelzaal en kinderopvang. Daarnaast vindt er een innovatieve en creatieve samenwerking plaats met een andere basisschool en een school voor voortgezet onderwijs. In dit project werken leerlingen uit groep 7 en 8 samen met leerlingen uit de leerjaren 1 en 2 van het voortgezet onderwijs op het gebied van 21e eeuwse vaardigheden. Het doel van deze samenwerking is om de kloof tussen het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs te verkleinen en de leerlingen beter voor te bereiden op het onderwijs van de toekomst. Daarnaast werkt de school samen met organisaties die zich richten op kunst en cultuur en natuureducatie. Bovendien heeft de school een samenwerking opgezet met ouders, door ouders met een bepaalde expertise, binnen het thematisch onderwijs workshops te laten geven.

Toetsing en afsluiting zijn op orde

Op Apollo 11 maken alle leerlingen een eindtoets. Bij de eindtoets toetst de school de ontwikkelingsgebieden taal, rekenen, studievaardigheden en wereldoriëntatie. De adviesprocedure is helder en geborgd. Er zijn duidelijke afspraken over de manier van adviseren en wie hierbij betrokken is. Bovendien heeft het team onlangs de aansluiting van de rapporten van de leerlingen op het advies voor het voortgezet onderwijs verbeterd. De school kan gedurende de schoolloopbaan van de leerling de ouders nog regelmatig informeren over de ontwikkeling van hun kind.

Kwaliteitsgebied Onderwijsproces		Onvoldoende	Voldoende	Goed
OP1	Aanbod			•
OP2	Zicht op ontwikkeling			•
OP3	Didactisch handelen		•	
OP4	(Extra) ondersteuning		•	
OP6	Samenwerking			•
OP8	Toetsing en afsluiting		•	

3.2 Schoolklimaat

De veiligheid op Apollo 11 is voldoende

Op Apollo 11 is er een werkgroep sociale veiligheid. Deze werkgroep zorgt er onder meer voor dat de school een actueel en volledig veiligheidsbeleid gebruikt. Het beleid voorziet ook in aandacht voor de omgang met sociale media. De school monitort de veiligheidsbeleving van de leerlingen en analyseert de uitkomsten. Vervolgens bekijkt de school wat dit betekent voor het veiligheidsbeleid. De school is zich ervan bewust dat het monitoringsinstrument dat zij gebruikt gestandaardiseerd moet zijn en een actueel en volledig beeld moet geven. Op de school is een vertrouwenspersoon voor de leerlingen aangewezen. De leerlingen die wij spraken weten echter niet wie dit is. Dit is een verbeterpunt.

Het pedagogisch klimaat is goed

Waarden van de school als vrijheid, verantwoordelijkheid, samenwerken en veiligheid zijn voor de leerlingen die wij spraken vanzelfsprekend. Zij geven uit zichzelf aan op de school vrijheid en verantwoordelijkheid te ervaren, veel mogelijkheden te krijgen om samen te werken en dat de leraren op een prettige manier met hen omgaan. De leraren hebben bovendien hoge verwachtingen van hun leerlingen. Dit zorgt voor leerplezier en een hoge betrokkenheid bij de leerlingen. In de groepen zijn de regels duidelijk en de leraren stellen deze op in samenspraak met de leerlingen. Alle groepen zijn combinatiegroepen van 2 leerjaren, hetgeen een bewuste keuze is. De school wil er zo voor zorgen dat er altijd een moment is waarop de bijdrage van de leerling ertoe doet. Apollo 11 is een zogenoemde Vreedzame School en de principes hiervan zijn in het onderwijs verweven. Zo zijn oudere leerlingen mentor van jongere leerlingen en oefenen de leerlingen sociale vaardigheden en principes van de Vreedzame School tijdens theaterlessen. De school neemt de inbreng van leerlingen serieus. De directeur spreekt regelmatig met de leerlingenraad en bovendien organiseert de school ook 'leerlingarena's'. Tijdens een leerlingarena wordt de mening over een bepaald onderwerp van een afspiegeling van de schoolbevolking gepeild. De school kan zich verder ontwikkelen door het spel van de leerlingen op het plein nog beter te begeleiden.

Kwaliteitsgebied Schoolklimaat		Onvoldoende	Voldoende	Goed
SK1	Veiligheid		•	
Kwaliteitsgebied Schoolklimaat		Kan beter	Voldoende	Goed
SK2	Pedagogisch klimaat			•

3.3 Onderwijsresultaten

De eindresultaten passen bij de verwachtingen van de school

De eindresultaten van de leerlingen zijn voldoende en passen bij de verwachtingen die de school hiervan heeft. De school kan zich ontwikkelen door bij de hoge verwachtingen die leraren van hun leerlingen hebben, ook ambitieuze doelen te kiezen en de leergroei van leerlingen structureel te onderzoeken. Ook mag de school zich verantwoorden over de resultaten en vaardigheden van de leerlingen in de andere vakgebieden dan die opgenomen zijn in de eindtoets. Dit betreft voor Apollo 11 bijvoorbeeld mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid, Engels, 21e eeuwse vaardigheden en vaardigheden als zelfstandigheid en samenwerken. De school kan hierbij aansluiting zoeken bij de leerlijnen die al in ontwikkeling zijn.

De leerlingen ontwikkelen goede sociale en maatschappelijke competenties

Hiervoor is al meerdere keren aan de orde gekomen dat op Apollo 11 de brede ontwikkeling van leerlingen centraal staat. De school stelt zichzelf duidelijke doelen wat betreft de ontwikkeling van sociale competenties, zoals samenwerken, verantwoordelijkheid nemen, feedback geven, het ontwikkelen van goede omgangsvormen. Vanuit het voortgezet onderwijs krijgt de school terug dat de leerlingen van Apollo 11 deze vaardigheden doorgaans goed ontwikkeld hebben.

De school gebruikt een leerlingvolgsysteem om de ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties van de leerlingen te volgen. Wanneer de uitkomsten bij een leerling anders zijn dan verwacht, dan onderzoekt de school waardoor dit veroorzaakt wordt en neemt de school passende vervolgmaatregelen. Twee maal per jaar nemen de leraren ook een sociogram af in hun groep. In het thematisch onderwijs is het ontwikkelen van maatschappelijke competenties geïntegreerd.

De school kan zich verder ontwikkelen door ook verantwoording af te leggen over de bereikte doelen met betrekking tot sociale vaardigheden en in beeld te brengen in welke mate de leerlingen maatschappelijke competenties ook bereiken.

Het vervolgsucces van de leerlingen lijkt voldoende

Voor zover bekend zit een ruime meerderheid van de leerlingen van Apollo 11 na drie jaar voortgezet onderwijs nog op het door de basisschool geadviseerde niveau. De school evalueert de kwaliteit van haar adviezen aan de hand van de gegevens van het voortgezet onderwijs, voor zover deze voorhanden zijn. De school beschikt echter niet over veel gegevens vanuit het voortgezet onderwijs. De school kan zich dan ook verder ontwikkelen

door een samenwerking met de voorgezet onderwijs scholen op te zetten zodanig dat zij structureel over relevante gegevens beschikt van oud-leerlingen. De eerste stappen hiervoor zijn inmiddels op bestuurlijk niveau gezet.

Kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten		Onvoldoende	Voldoende	Goed	N.t.b.
OR1	Resultaten		•		
Kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten		Kan beter	Voldoende	Goed	
OR2	Sociale en maatschappelijke competenties			•	
OR3	Vervolgsucces		•		

3.4 Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg is een kracht van de school

Het team van Apollo 11 heeft goed zicht op de eigen kwaliteit en stelt ambitieuze doelen. Het team laat externe partijen ook regelmatig meekijken naar de onderwijskwaliteit en hierover rapporteren. Er is een duidelijke verbinding tussen de verschillende documenten zoals het schoolplan de schoolgids en het jaarplan.

Onderwijskundige verbeteringen worden constant doorgevoerd op basis van evaluaties van de kwaliteit van het onderwijs. De school gebruikt voor het opstarten van onderwijskundige verbeteringen een eigen systematiek van do-check-act-plan. Dit betekent dat de school op basis van ontwikkelingen binnen de school en onderzoek door leraren zogenoemde proeftuintjes opstart. Binnen deze proeftuintjes worden nieuwe dingen uitgetoetst en daarna geëvalueerd. Borging van nieuwe ontwikkelingen vindt plaats door afspraken vast te leggen in het digitale ABC van Apollo 11. De school kan zich ontwikkelen door ook het didactisch handelen op schoolniveau regelmatig te evalueren en van hieruit tot verbeterpunten te komen.

Iedere dag een klein beetje beter

Vanuit een gedeelde visie en gezamenlijke ambities werkt het team doelgericht samen om iedere dag een beetje beter te worden. Niet alleen het onderwijskundig leiderschap van de directie is hierin essentieel, maar ook het aandeel dat iedere leraar levert vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid. De directie heeft een coöperatieve overlegstructuur ingericht, waarbinnen het managementteam faciliteert, richting geeft en stimuleert. Alle leraren nemen deel aan werkgroepen, waardoor zij bijdragen aan de schoolontwikkeling en borging hiervan. De experts die aan de school verbonden zijn, geven nog een extra impuls en bovendien leveren zij ook weer hun bijdrage aan de bovenschoolse kwaliteitscultuur. Startende leraren worden begeleid en de

zittende leraren werken aan hun ontwikkeling door scholing, bordsessies, intervisie en collegiale consultatie.

De school verantwoordt zich op passende wijze

De school legt verantwoording af aan het bestuur volgens de afgesproken wijze. Ook aan de ouders legt de school verantwoording af. De tegenspraak binnen school en bestuur is volgens de wettelijk afgesproken manier georganiseerd. De school kan zich verder ontwikkelen door de plannen voor een actieve dialoog over de kwaliteit van het onderwijs met leerlingen (leerlingarena), ouders (ouderarena) en oud-leerlingen (oud-leerlingarena) verder uit te werken en op te starten.

Kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie		Onvoldoende	Voldoende	Goed
KA1	Kwaliteitszorg			•
KA2	Kwaliteitscultuur			•
KA3	Verantwoording en dialoog		•	

3.6 Overige wettelijke voorschriften

De inspectie concludeert dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

4 REACTIE VAN HET BESTUUR

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op obs "Apollo 11". We hebben de school en het bestuur gevraagd om de ontwikkelrichting aan te geven op basis van de eigen kwaliteitsoordelen en die van de inspectie. Hieronder geeft het bestuur zijn reactie:

Daltonschool de Apollo 11 is blij met de conclusie uit dit rapport waarin staat dat de school goed onderwijs biedt. Vol vertrouwen is de school het inspectiebezoek ingegaan. De school heeft zich de afgelopen jaren ingespannen om vanuit de visie het onderwijs voor de kinderen steeds een beetje beter te maken. We zijn er trots op dat deze inspanningen écht hebben bijgedragen aan goed en uitdagend onderwijs. Onderwijs waarin vakken verbonden zijn om meer diepgang te creëren. Waarbij ook gewerkt wordt aan het zelfvertrouwen en persoonlijke ontwikkeling, zodat kinderen, met moderne middelen, in een prettige en fijne omgeving, lef hebben om fouten te maken en te leren. Om dat waar te maken is het belangrijk dat ook het team durft te ondernemen. De school doet dat door samen met de leerlingen te onderzoeken wat beter kan en daarvoor proeftuinen op te zetten. De school staat ervoor dat iedereen, leerling en leerkracht, mag bijdragen aan het verbeteren van het onderwijs. Dat ieder zich gezien en gewaardeerd voelt, leidt tot een positief en effectief pedagogisch klimaat. De school is blij dat ook de inspectie dit tijdens het onderzoek heeft waargenomen.

Ook andere sterke punten zoals het brede moderne aanbod, zicht op ontwikkeling, de samenwerking, de sociale competenties, kwaliteitszorg en kwaliteitscultuur zijn in het onderzoek gezien en genoemd. Het beeld dat de inspectie schetst van het onderwijs op Apollo 11 is dan ook zeker herkenbaar. Als school in ontwikkeling zijn er natuurlijk ook altijd verbeterpunten. Apollo 11 is op zoek naar manieren om het effect van het vernieuwende onderwijs op de (sociale) vaardigheden en resultaten te meten en te verbeteren. De school was inmiddels gestart met collegiale consultaties en peer-review om de eigen vaardigheden te verbeteren. Dit zal in de komende tijd verder uitgebouwd worden. Ook bekijkt de school hoe zij kinderen actiever kunnen betrekken bij hun eigen ontwikkelproces en expliciteren hoe het onderwijs op Apollo 11 bijdraagt aan het vervolgsucces van haar leerlingen.